

Міністерство культури України
Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв
Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової
Інститут культурології НАМ України
Жешувський університет
Тайшаньський університет

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-творчої
конференції

Художня культура і мистецька освіта:
традиції та сучасність

Київ
2018

УДК 7.06+377/378(063)

Ху 98

Рекомендовано до друку Вченою радою НАКККиМ
протокол № 4 від 27 листопада 2018 р.

Ху 98 Художня культура і мистецька освіта: традиції та сучасність:
Зб. матеріалів Міжн. наук.-творч. конф., Київ, 20-21 листопада 2018 р.
Київ: НАКККиМ, 2018. 516 с.

ISBN 978-966-452-287-5

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-творчої конференції, проведеної Національною академією керівних кадрів культури і мистецтв, Одеською національною музичною академією імені А. В. Нежданової, Жешувським університетом, Тайшаньським університетом, Інститутом культурології НАМ України 20-21 листопада 2018 року. До збірника увійшли тези доповідей, в яких розглянуто такі питання: українська культура як складова загальноєвропейського простору; діалог культур: традиції та сучасність; трансформаційні процеси в українській мистецькій освіті XXI століття; інноваційні технології в практиці сучасної освіти і культури; мистецтвознавча експертиза культурних цінностей; нові методологічні підходи дослідження джазового та естрадного мистецтва; культурно-мистецькі пошуки молоді.

Редакційна колегія:

Чернець В. Г. – ректор НАКККиМ, доктор філософії, професор, заслужений працівник освіти України, почесний академік НАМ України, академік АН Вищої школи України (*голова редколегії*); **Литвин С. Х.** – проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків НАКККиМ, доктор історичних наук, професор (*заст. голови редколегії*); **Лоренс Б.** – професор Інституту історії Жешувського університету, доктор габілітований історичних наук; **Лю Біцянь** – проректор державної консерваторії Тайшаньського університету, доктор мистецтвознавства, професор; **Шульгіна В. Д.** – професор НАКККиМ, доктор мистецтвознавства, професор; **Афоніна О. С.** – професор НАКККиМ, доктор мистецтвознавства, доцент; **Зосім О. Л.** – доцент НАКККиМ, кандидат мистецтвознавства, доцент (*відповідальна за випуск*).

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за вірне цитування джерел та посилання на них. Думки авторів можуть не збігатись із позицією редколегії.

УДК 7.06+377/378(063)

ISBN 978-966-452-287-5

© Національна академія керівних
кадрів культури і мистецтв, 2018
© Автори, 2018

на канонічний текст для дитячого хору О. Польового; симфонія № 1 «De profundis» для великого симфонічного оркестру О. Ретинського; «Lacrimosa» для голосу та фортепіано, «Prelude – Dies irae» для фортепіано М. Устинова; «Lacrimosa» на канонічний текст для мішаного хору без супроводу Г. Хазової; хорова мініатюра «Dies irae» та молитва для фортепіано «De profundis» М. Шуха.

Як інші жанри латинської літургійної традиції, реквієм в музичній культурі України стає відображенням поліконфесійності, яка є специфічною рисою інтерпретації католицької церковної традиції сучасними українськими митцями. Трактування реквієму в позаконфесійному контексті інспірувало появу т. зв. українських реквіємів (Ю. Шамо, В. Птушкін, О. Козаренко, В. Гайдук), які базуються на традиціях православної літургії. Нерідкими є й твори, де поєднуються латинські канонічні тексти з віршами поетів (С. Острова, В. Сильвестров, А. Сіренко, Ю. Шамо, М. Шух). Окреме місце посідає реквієм на канонічний латинський текст (А. Караманов, В. Маник, А. Нікодемівич, С. Острова, В. Пацера, О. Родін, В. Рунчак, О. Щетинський). Усі форми інтерпретації реквієму свідчать про широкі можливості інтерпретації жанру, який підіймає важливі для людства питання життя, смерті та людської пам'яті.

Використані джерела

1. Афоніна О. С. Сучасна українська музика у вимірах європоцентризму: монографія. Київ: НАКККіМ, 2012. 164 с.
2. Вербицька-Шокот І. В. Жанр реквієму в хоровій творчості українських композиторів порубіжжя тисячоліть: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03. Харків, 2007. 17 с.
3. Мануляк О. М. Сакральна творчість львівських композиторів кінця XX – поч. XXI ст. у контексті провідних тенденцій розвитку сучасної української релігійної музики: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03. Львів, 2009. 20 с.
4. Тищенко О. В. Літургія в українській музиці кінця XX – поч. XXI століть (до проблеми співвідношення обряду і жанру): автореф. дис. ... канд. мистецтвознав.: 17.00.03. Київ, 2011. 21 с.

Чернета Тетяна Олександрівна

ФЕСТИВАЛЬ «BANDURA MUSIC DAYS» ЯК СУЧАСНА ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ ПРАКТИКИ СЬОГОДЕННЯ

Осінь 2018 р. видалася щедрою на культурні події всеукраїнського та міжнародного масштабу. Такі заходи як Міжнародний форум бандуристів (19-22 жовтня, модератор Володимир Войт Jr), фестивалі «Bandura music days» (25-27 жовтня, Ярослав Джусь і Bandura Style) та «Lviv Bandur

Fest» (Львів, 9-10 листопада, арт-директор Анастасія Войтюк) надзвичайно активізували та згуртували спільноту сучасних бандуристів України та її діаспор і, без сумніву, заслуговують на окремі публікації.

Наприкінці жовтня у Києві вперше відбувся музичний фестиваль сучасної бандури «Bandura music days», який започаткували ГО «Ідеї змін» та проект «Bandura Style» за підтримки Українського культурного фонду. Ідея створення фестивалю бандури сучасного формату належить бандуристу Ярославу Джусю – лідеру проекту «Bandura Style», учасники якого виступили ініціаторами та співорганізаторами заходу. На їх думку, сьогодні більшість українців стереотипно уявляє бандуру, тому метою форуму було показати, наскільки актуальним і сучасним є національний музичний інструмент українців.

У перший день фестивалю «Bandura Music Days» відбулася конференція «Модерна бандура: створення бренду та шляхи розвитку». Вона мала сучасний формат відкритої дискусії із прямою трансляцією в мережі інтернет, що дало можливість глядачам України та світу ставити в чаті запитання учасникам конференції. Серед них були провідні виконавці як на старосвітських інструментах, так і на бандурах чернігівської, львівської та харківської конструкцій. Модератором конференції виступила українська журналістка, продюсерка радіо «Культура» Ірина Славінська.

Продовженням першого дня фестивалю став інтерактивний лекторій провідних діячів бандурного мистецтва сьогодення, тематика якого була обрана заздалегідь відкритим голосуванням у соцмережі Facebook. Присутні мали можливість почути тематичні доповіді Анастасії Войтюк «LvivBandurFest: як організувати музичний фестиваль» та «Презентація проекту online-бандура», Марини Круть «Видання нотної збірки», Івана Ткаленка «Налаштування бандури – секрети цього магічного дійства», Ярослава Джуся «Про бандуру і трохи більше», Георгія Матвіїва «Новітні прийоми гри на бандурі», Ольги Малиш «Піар культурних проектів», а також Дмитра Губ'яка «Презентація електробандури» та ін.

На другий день фестивалю в Українському домі на гостей чекали майстер класи з виготовлення бандур, з гри на електробандурі винахідника І. Ткаленка, справжня зіркова алея рідкісних бандур з експозиції Музею театрального, музичного та кіномистецтва України та вибори народного інструменту України. Голосування відбувалося на унікальній виборчій дільниці, де кожен гість мав можливість оглянути та послухати у записі представлені кобзу, торбан і бандури різних типів (чернігівська, львівська, харківська та старосвітська), віддати свій голос за один з шести «кандидатів». Результати голосування було опубліковано в соцмережі Facebook сторінці «Bandura Style» 26 листопада 2018 р. Народним інструментом України стала бандура чернігівського типу (39% голосів). Друге і

третє місце посіли бандура львівського типу (20%) та старосвітська бандура (15%) відповідно. Решта бюлетенів свідчила на користь бандури харківського типу (9%), кобзи О. Вересая (8%), торбана (панська бандура) (7%). Дев'ять осіб (2%) проголосували за всі інструменти.

Гала-концерт фестивалю «Bandura Music Days 2018» став справжнім шоу бандури з 24 концертних номерів. Силами вісімдесяти восьми музикантів на сцені було представлено бандури різних типів у всьому розмаїтті сучасних сміливих музичних експериментів з народними інструментами. Крім відомих віртуозів Сергія Захарця (старосвітська бандура), Ярослава Джуся, Георгія Матвіїва (академічна бандура), Дмитра Губ'яка (харківська бандура), Марини Круть (soul бандуристка), Івана Ткаленка (електробандура) та колективів бандуристів «Шпилясті кобзарі», «B&B project», «Золоті струни», «Nova Capella», «YuMaVita Bandura Trio», у фестивалі взяли участь відомі музиканти Dimitro Zymosis, ADAM, Konstantin Shadov та гурти «Troye Zillya», «MORE NEBA», «The Dooh», «Космос», «Corazon», «ТНМК» та хор «Зернятко».

У зв'язку з ажіотажем було відкрито пряму трансляцію гала-концерту. Переповнені зали Українського дому («Bandura Music Days»), Театру ім. І. Франка (Міжнародний форум бандуристів) та Львівської національної філармонії («Lviv Bandur Fest») є незаперечними доказами успіху та популярності сучасних бандуристів не тільки у професійних, а й масових колах та підтвердженням ефективності задіяних організаторами заходів механізмів реалізації сучасного культурного проекту в наші дні.

У якості бонусу, цілком позитивним результатом проведення таких масових бандурних заходів є, на нашу думку те, що нове покоління українців обирає своїми кумирами не тільки розкручених виконавців з телеканалу «М1», а й професійних бандуристів, які вміють сучасними засобами зробити своє мистецтво привабливим навіть для непересічного слухача. «Бандура – це круто!» – слоган фестивалю «Bandura Music Days». І з цим не можна не погодитись.

Шило Анастасія Петрівна

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ЛАРИСИ РУДЕНКО НАД ОПЕРНИМИ ПАРТІЯМИ (ЗА АРХІВНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ)

Творчість Лариси Руденко (1918–1981) є знаковою сторінкою українського оперного мистецтва, адже вона завоювала широку популярність не тільки як видатна оперна виконавиця, а й як талановита драматична актриса. Співачка створила незабутню галерею жіночих вока-

Сичова Олена Віталіївна	
Сучасні мистецькі фестивалі в Україні	157
Стаценко Олена Олександрівна	
Реквієм у творчості українських композиторів: жанрові модифікації	159
Чернета Тетяна Олександрівна	
Фестиваль «Bandura music days» як сучасна форма реалізації культурної практики сьогодення	161
Шило Анастасія Петрівна	
Особливості роботи Лариси Руденко над оперними партіями (за архівними джерелами)	163
Ян Ірина Миколаївна	
Гастрольно-просвітницька діяльність українських музично- драматичних колективів кінця XIX – початку XX століття в контексті соціосфери національної культури	165

СЕКЦІЯ 2

ДІАЛОГ КУЛЬТУР: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІСТЬ

Безугла Руслана Іванівна	
Візуальність та візуальні образи в контексті сучасного гуманітарного знання	169
Бекіров Усеїн Ризайович	
Історичні аспекти розвитку кримськотатарської музики	172
Белявіна Наталія Дмитрівна	
Розвиток концертних елементів у діяльності Королівської пруської придворної капели у XVIII ст.	174
Богачев Роман Михайлович	
Інтелігенція у вимірах співтворчості та наслідування	176
Бойко Павло Андрійович	
Кларнет в оркестровому мисленні Дмитра Шостаковича	179
Василенко Олексій Артурович	
Діалог культур у хоровій творчості Віктора Степура (на прикладі «Missa movere»)	180
Волкова Галина Вікторівна	
Ритуально-духовний стрижень концертних симфоній (на прикладі Симфоній К. Шимановського і А. Пануфніка)	183